
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

חנוך לוין: מעיון ביקורתי להעמדה מעשית - 20583

תאריך עדכון אחרון 24-08-2017

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי התאטרון

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ישעיהו בר יעקב

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: isaiah.bar-yaacov@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ג' 14:30-15:30

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

נעסוק במחזאות של חנוך לוין, מי שנחשב לגדול המחזאים שכתבו בארץ בדורות האחרונים. בקורס נתוודע לסגנון כתיבתו המיוחד של לוין ולהתפתחות יצירתו מהסאטירות המוקדמות והמערכונים האבסורדיים דרך הקומדיות העגומות על רקע השכונה התל אביבית הקטנה ועד למחזות המיתיים שכתב בשנות השמונים והתשעים. כמו כן, נעסוק בשפה הבימתית המיוחדת שפיתח לוין כבמאי שיצר לעצמו שפה בימתית שהשלימה את השפה הדרמטורגית שלו. נבחן גם את האפשרויות השונות של בניית שפות בימתיות ליצירה הלוינית כפי שמומשו בהפקות השונות שבוימו לאורך הזמן, הן על ידו והן על ידי במאים אחרים. בנוסף, הקורס ישלב למידה סטנדרטית בעזרת הקרנות וידיאו עם התנסות מעשית ביצירת תרגילי בימוי קצרים, ולכן הוא יכלול מרכיב של דרמטורגיה מעשית בפן המחקרי שלו.

מטרות הקורס:

הקניית ידע במחזאות של חנוך לוין והבנה מעמיקה יותר של שפת הבמה המודרנית.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להבחין בין השפעות שונות על השפה הדרמטית והבימתית של חנוך לוין, בין המרכיבים האבסורדיים ביצירתו למרכיבים האפיים, ולהבין את היחס האירוני המורכב לשפת הבמה העולה מיצירתו. כמו כן יוכלו התלמידים להביא ידע זה לידי ביטוי בתרגיל מעשי בסיסי שיחבר בין חשיבה תיאורטית לפתרונות מעשיים בתיאטרון.

דרישות נוכחות (%) :

80% - יש דרישת נוכחות בשיעורים.

שיטת ההוראה בקורס: שו"מ. הוראה פרונטאלית בליווי הדגמות באמצעות הקרנות וידיאו בכיתה. יש לקרוא את המאמרים והמחזות מראש לשיעור ולבוא מוכנים לדיון בכיתה. חלק מהשיעורים גם יתבצעו כשיעורי סדנה מעשיים בהם יתבקשו התלמידים ללמוד ולתרגל באופן מעשי תפיסות שונות לטקסט הלויני באמצעות תרגילים מעשיים.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- (1) לוין והתיאטרון הפוליטי
- (2) לוין ותיאטרון האבסורד
- (3) לוין והקרנבלסקה
- (4) לוין והקומדיה הרומנטית
- (5) לוין ותיאטרון האכזריות
- (6) שפת הבמה של לוין כבמאי
- (7) לוין בתוך המסורת של האוונגרד הבינלאומי

חומר חובה לקריאה:

רשימת מחזות חובה:

חנוך לוין, מערכונים נבחרים מתוך ספריו: מה איכפת לציפור והג'גולו מקונגו, הוצ' הספריה החדשה, הקיבוץ המאוחד/ ספרי סימן קריאה, 1984, 1987.

חנוך לוין, "חפץ",

חנוך לוין, "יעקובי ולידנטל"

סחנך לוין, "סוחרי גומי"

חנוך לוין, "ייסורי איוב"

חנוך לוין, ההולכים בחושך

חנוך לוין, "אשכבה"

כל המחזות יצאו במהדורת כל מחזותיו של חנוך לוין בהוצאת ספרי סימן קריאה/ הקיבוץ המאוחד, 1989-1999. (10 כרכים)

יתכנו שינויים ברשימת המחזות.

מאמרים חובה:

מאמרים (קריאת חובה) - מסודרים לפי הפרקים של הקורס

1) אופנהיימר, יוחאי, "ייצוג המלחמה אצל לוין: סאטירה, קומדיה, טרגדיה", בתוך יערי, נורית ולוי, שמעון (עורכים), חנוך לוין: האיש עם המיתוס באמצע, תל-אביב: הוצ' הקיבוץ המאוחד, 2004, 173-186.

2) נגיד, חיים, צחוק וצמרמורת, תל-אביב: אור עם, 1998, 9-29, 169-186.

3) לשם-עזרא, דנה, חנוך לוין/חפץ, סדרה לביקורת ספרותית, תל-אביב: אור-עם, 1993, 50-55, 97-104.

4) נגיד, חיים, "קרנבליות ופסיביות ביצירת לוין", בתוך יערי, נורית ולוי, שמעון (עורכים), חנוך לוין:

האיש עם המיתוס באמצע, תל-אביב: הוצ' הקיבוץ המאוחד, 2004, 203-230.

5) לאור, יצחק, חנוך לוין: מונוגרפיה, ת"א: הוצ' הקיבוץ המאוחד, 2010, 175-217.

6) לוי, שמעון, "הבשורה על פי חנוך (לוין)", מקטרים בבמות, תל אביב, 1992, 195-200.

7) בראון, אראלה, "התיאטרון וכפילו: האכזריות במחזותיו של חנוך לוין", בתוך יערי, נורית ולוי, שמעון

(עורכים), חנוך לוין: האיש עם המיתוס באמצע, תל-אביב: הוצ' הקיבוץ המאוחד, 2004, 98-125.

8) ירושלמי, דורית, "תיאטרון המוות והמחשת ההיעדר: על דפוס הבימוי של חנוך לוין", בתוך יערי,

נורית ולוי, שמעון (עורכים), חנוך לוין: האיש עם המיתוס באמצע, תל-אביב: הוצ' הקיבוץ המאוחד,

2004, 231-253.

9) קרן, דרור, "זה לא עוד אגדה, לא עוד סיפור ילדים. זה כל הסיפור.", בתוך תיאטרון, גיליון 1, מארס

2000, 12-15.

10) כספי, זהבה, היושבים בחושך, עולמו הדרמטי של חנוך לוין: סובייקט, מחבר, צופים, ירושלים ובאר

שבע: כתר ומכון הקשרים, 2005, 187-211.

11) Bar Yaacov, Shai, "Requiem: Hanoch Levin's Theatre of Death and the Return of the Storyteller", JTD: Journal of Theatre and Drama, Vol. 7/8 (2001/2002), 125-144.

12) לוי, שמעון, "בקט ולוין, הגדולה והמוות: בכל זאת השוואה", בתוך תיאטרון, גיליון 1, מארס

2000, 22-27.

חומר לקריאה נוספת:

ביבליוגרפיית עזר (בעברית)

הנדלזלץ, מיכאל, חנוך לוין על-פי דרכו, תל-אביב: משכל, 2001.

יערי, נורית ולוי, שמעון (עורכים), חנוך לוין: האיש עם המיתוס באמצע, תל-אביב: הוצ' הקיבוץ המאוחד, 2004.*

יערי, נורית ולוי, שמעון, "אדם, חפץ, אדם", קטלוג התערוכה חנוך לוין: אדם, חפץ, אדם (הגלריה האוניברסיטאית לאמנות ע"ש גניה שכטר), אוניברסיטת תל אביב והמכון למחזאות ישראלית ע"ש חנוך לוין, התיאטרון הקאמרי של תל אביב, 2003, 11-19.

יורן, נועם, המילה הארוטית: שלוש קריאות ביצירתו של חנוך לוין, חיפה: אוניברסיטת חיפה וזמורה ביתן, 2002.

ירושלמי, דורית, "העצמה של המנגנון התיאטרלי, חנוך לוין: הבמאי-המחבר", דרך הבימוי: על במאים בתיאטרון הישראלי, אור יהודה ובאר שבע: כנרת, זמורה-ביתן, דביר ומכון הקשרים, 2013.

כספי, זהבה, היושבים בחושך, עולמו הדרמטי של חנוך לוין: סובייקט, מחבר, צופים, ירושלים ובאר שבע: כתר ומכון הקשרים, 2005.*

לאור, יצחק, חנוך לוין: מונוגרפיה, ת"א: הוצ' הקיבוץ המאוחד, 2010.*

לאור, יצחק (עורך), ספר חנוך לוין הצעיר, מטעם 19, כתב עת לספרות ומחשבה רדיקלית, ספטמבר 2009.

לשם-עזרא, דנה, חנוך לוין/חפץ, סדרה לביקורת ספרותית, תל-אביב: אור-עם, 1993.

נגיד, חיים, צחוק וצמרמורת, תל-אביב: אור עם, 1998.

* הספרים המופיעים עם הסימן הזה קיימים כספרים דיגטליים בספריית האוניברסיטה, המאפשר גישה מרחוק דרך המחשב.

ביבליוגרפיית עזר (באנגלית)

- Abramson, Glenda, *Drama and Ideology in Modern Israel*, Cambridge: Cambridge Un. Press, 1998.
- Brown, Erella, "Politics of Desire: Brechtian 'Epic Theater' in Hanoch Levin's Postmodern Satire", in Ben Zvi, Linda (ed.) *Theater in Israel*, Ann Arbor: University of Michigan, 1996, 173-200.
- Brown, Erella, "Cruelty and Affirmation in the Postmodern Theater: Antonin Artaud and Hanoch Levin", *Modern Drama*, 35 (1992), 585-606.
- Yaari, Nurit, "Life as a Lost Battle: The Theater of Hanoch Levin", in Ben Zvi, Linda (ed.) *Theater in Israel*, Ann Arbor: University of Michigan, 1996, 151-172.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %

הרצאה 0 %

השתתפות 20 %

הגשת עבודה 80 %

הגשת תרגילים 0 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

* עבודת הסיום תוגש באחד משני מסלולים, לפי העדפת התלמידים. 1) עבודה בכתב שתתבסס על ניתוח של הפקות שהתלמיד יצפה בהן בתיאטרון או באמצעות הוידאו, על בסיס החומר הנלמד בשיעור. 2) תרגיל בימוי מעשי שיוגש בליווי הקדמה מסודרת בכתב שתסביר את הבחירות הדרמטורגיות, ותתבסס על החומר הנלמד. תרגילי הבימוי המעשיים יוגשו בשיעור האחרון של השנה או באירוע מיוחד שייערך בשבוע האחרון ללימודים.